

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania Agencji [...] "G." Spółki z o.o. w O.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
z udziałem zainteresowanych: K.R. i Syndyka Masy Upadłości K. Spółki z o.o. w
upadłości likwidacyjnej w O.
o ustalenie płatnika i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia zdrowotne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 grudnia 2017 r.,
zażalenia Agencji [...] "G." Spółki z o.o. w O.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 maja 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

1) oddała zażalenie,

**2) zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów
pomocy prawnej w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) postanowieniem z dnia 25 maja 2017 r. odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującą się Agencję [...] „G.” Sp. z o.o. w O. od wyroku tego Sądu z dnia 14 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 3 marca 2014 r. stwierdził, że płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne za K.R. z tytułu wykonywania umowy zlecenia we wskazanym w decyzji okresie jest Agencja [...] „G.” Sp. z o.o. w O.. Jednocześnie Zakład ustalił należną z tego tytułu podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości wskazanej w zaskarżonej decyzji za poszczególne miesiące. Odwołanie od powyższej decyzji złożyła Agencja [...] „G.” Sp. z o.o. w O., wnosząc o jej zmianę i stwierdzenie, że płatnikiem składek na ubezpieczenia zdrowotne z tytułu umów zleceń jest K. Sp. z o.o. w O..

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r. oddalił to odwołanie. Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 14 lutego 2017 r. oddalił natomiast apelację wniesioną przez odwołującą się od wyroku Sądu pierwszej instancji, a odwołująca się wniosła skargę kasacyjną od tego wyroku.

Sąd Apelacyjny przypomniał w związku z tym, że stosownie do treści art. 398² § 1 k.p.c., w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia jedynie w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, natomiast w pozostałych sprawach z tego zakresu skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, sprawa, w której została wniesiona oceniana skarga kasacyjna, została wszczęta na skutek odwołania od decyzji ustalającej, że płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne za K.R. jest Agencja [...] „G.” Sp. z o.o. w O.. Zatem sprawa ta jest sprawą o prawa majątkowe, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna tylko wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest nie niższa niż 10.000 złotych.

Sąd Apelacyjny podkreślił również, że pełnomocnik odwołującej się zarządzeniem z dnia 8 maja 2017 r. został zobowiązany do wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia skargi. Wykonując to zarządzenie, pełnomocnik odwołującej się w piśmie z dnia 24 maja 2017 r. podał zaś, że nie jest mu znana wartość przedmiotu zaskarżenia, a sprawa o ustalenie płatnika składek nie ma charakteru majątkowego. Dlatego, w jego

ocenie, wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia nie jest wymogiem formalnym skargi kasacyjnej.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że w sprawie o ustalenie podmiotu zobowiązanego do odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne, którego tytuł stanowiła umowa zlecenia, Sąd nie rozstrzygał o obowiązku objęcia ubezpieczeniem z tytułu tej umowy, a jedynie o powinności zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne przez wskazany w decyzji podmiot. Jest to więc niewątpliwie sprawa o prawa majątkowe, a zatem podlega ograniczeniu przewidzianemu w art. 398² § 1 k.p.c. Z art. 398⁴ § 3 k.p.c. wynika natomiast, że skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia.

Jeśli zatem pełnomocnik odwołującej się, mimo wezwania go do uzupełnienia braków formalnych skargi przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia, nie wykonał tego zobowiązania, to skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Odwołującą się Agencja [...] „G.” Sp. z o.o. w O. wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 maja 2017 r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając mu obrazę prawa procesowego, to jest art. 398² § 1 k.p.c., przez jego błędną interpretację i uznanie, że sprawa o ustalenie płatnika składek jest sprawą o prawa majątkowe, w której możliwość wniesienia skargi kasacyjnej jest uzależniona od wartości przedmiotu sporu.

Powołując się na tak sformułowany zarzut, żaląca się wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) w celu nadania biegu wniesionej w tej sprawie skardze kasacyjnej.

Uzasadniając ten zarzut, żaląca się podniosła, że przedmiotem sporu było zawarte w decyzji ustalenie płatnika składek, a nie wysokość podstawy wymiaru, a w konsekwencji wysokość składek na ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego.

Zdaniem żalącego się, decyzja organu rentowego jest wydawana w sytuacji, gdy z jakichkolwiek przyczyn zobowiązany (płatnik) nie wykonał obowiązku zgłoszenia, gdy zgłoszenie zawiera inny niż wynika to z okoliczności sprawy tytuł

ubezpieczenia (np. umowa o pracę zamiast umowy zlecenia) lub nastąpiła inna zmiana w stosunku ubezpieczenia, w tym w szczególności zmiana płatnika. Sprawa o ustalenie płatnika składek jest więc sprawą o objęcie ubezpieczeniem z tytułu świadczenia pracy na rzecz podmiotu ustalonego w decyzji. Konsekwencją decyzji jest bowiem przyjęcie, że ubezpieczony nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu wykonywania pracy na rzecz podmiotu dokonującego zgłoszenia do ubezpieczeń, lecz jest objęty ubezpieczeniem z tytułu świadczenia pracy na rzecz innego podmiotu, który dotychczas nie był stroną stosunku ubezpieczeniowego. Przedmiotem postępowania jest zatem ustalenie właściwego tytułu ubezpieczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpatrywane w niniejszym postępowaniu zażalenie nie jest uzasadnione.

Wstępnie Sąd Najwyższy zauważa, że w jego orzecznictwie był wyrażany pogląd, zgodnie z którym w sprawie określonej jako „o składki na ubezpieczenie zdrowotne”, w której organ rentowy ustalił „zerową” podstawę i wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne z uwagi na niepodleganie danej osoby ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią, na podstawie których osoba ta wykonywała pracę na rzecz swojego pracodawcy (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej), w istocie spór dotyczy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu. W stanowisku tym podkreślano, że ubezpieczenie zdrowotne ma charakter ubezpieczenia społecznego, bowiem ubezpieczenie to jest rodzajem ubezpieczenia społecznego, zaś jego odrębność wynika przede wszystkim z faktu odmiennego przedmiotu ochrony oraz odrębności organizacyjnej. W rezultacie Sąd Najwyższy przyjmował, że - stosownie do art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. - sprawa o objęcie obowiązkiem tego ubezpieczenia jest sprawą, w której skarga kasacyjna przysługuje bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia z dnia 19 lutego 2013 r., II UZ 129/12, LEX nr 1427732; z dnia 14 maja 2013 r., II UZ 19/13, LEX nr 1427734; z dnia 6 czerwca 2013 r., II UZ 39/13, LEX nr 1331303; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 21/13, LEX nr 1619028; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 22/13, LEX nr 1619029; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 20/13, LEX nr 1555546; z dnia 14 maja 2013 r., II UZ 17/13, LEX nr 1427733).

W postanowieniu z dnia 16 lutego 2017 r., II UZ 76/16 (LEX nr 2242372), a następnie, między innymi, w postanowieniach z dnia 14 września 2017 r., II UZ 47/17 (LEX nr 2361209) i z dnia 5 października 2017 r., II UZ 58/17 (dotychczas niepublikowanym), Sąd Najwyższy, rozpoznając zażalenia w sprawach o tożsamym stanie faktycznym i prawnym, zajął jednakże stanowisko, że dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawie, ograniczonej jedynie do kwestii wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne, jest - zgodnie z art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. - uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia. W uzasadnieniu tych postanowień wywiedziono, a Sąd Najwyższy w obecnym składzie stanowisko to oraz towarzyszącą mu argumentację w pełni podziela, że zaprezentowany na wstępie rozważań pogląd nie uwzględnia, iż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zakres rozpoznania sądu wyznacza treść decyzji organu rentowego. Powyższe stanowisko jest natomiast poparte ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego, w którym jednolicie przyjmuje się, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (por. pośród wielu postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831 i z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601, a także wyroki: z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210 i z dnia 26 maja 2011 r., II UK 360/10, LEX nr 901610).

Należy w związku z tym podkreślić, że zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja organu rentowego określa jedynie płatnika składek i podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości wskazanej za poszczególne miesiące. Zgodnie z art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.), indywidualne sprawy z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego zaś rozpatruje dyrektor oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia. Do indywidualnych spraw z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego zalicza się zaś sprawy dotyczące objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym i ustalenia prawa do świadczeń (ust. 1). Do spraw, o których mowa w ust. 1, nie należą sprawy z zakresu wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne, należące do właściwości organów

ubezpieczeń społecznych (ust. 2). Zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych została więc wydana w ramach kompetencji przyznanych mu właśnie na podstawie art. 109 ust. 2 powyższej ustawy i dotyczy wymiaru i poboru składek na ubezpieczenie zdrowotne, a nie podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu, co do którego - w sprawach wątpliwych (gdy objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym z mocy prawa nie jest konsekwencją objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi) może wypowiadać się wiążąco Narodowy Fundusz Zdrowia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2015 r., I UK 251/14, LEX nr 1712806 i powołane tam orzecznictwo i piśmiennictwo). Nie można zatem przyjmować, że przedmiotem rozpoznania Sądu w niniejszej sprawie było podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu, skoro nie należy to do kompetencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a rozstrzyganie sporu o objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym nie należy nawet do drogi postępowania przed sądem powszechnym - sądem ubezpieczeń społecznych (art. 109 ust. 5 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). W rezultacie dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawie ograniczonej jedynie do kwestii wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne, jest - zgodnie z art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. - uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia, a skoro ta w niniejszej sprawie nie została przez pełnomocnika wskazana, to odrzucenie skargi kasacyjnej ma oparcie w art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Zdaniem Sądu Najwyższego, niezależnie od powyższych stwierdzeń, argumentacja podniesiona w zażaleniu jest niesłuszna również z tego względu, że jak trafnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15 (OSNP 2017 nr 3, poz. 34), sprawa, w której adresat decyzji organu rentowego wymierzającej składki na ubezpieczenia społeczne zaprzecza, że jest płatnikiem składek należnych za ubezpieczonego, jest sprawą dotyczącą składek na ubezpieczenia społeczne, a nie jest sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 zdanie 2 k.p.c.).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania zażaleniowego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 2 pkt 2 w związku z § 2 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.

as